

בעין חינוכית

בעין חינוכית מספר 140, ג' בסיוון תשע"ד

דעתי – עליה

שולמית בן שעה, בוגרת המכללה, מחנכת ורכזת לימודי תושב"ע ולימודי חלמי"ש באולפנה

החיות שמתאר הרב סולובייצ'יק שהוא חווה בלימודו את התורה; תחושתו שהתורה היא משהו שחי לנגד עיניו ממש, היוותה פתיח לביורור וללימוד שלנו "אל תוך הלילה", בדבר מקומה של התורה בחיינו. יחדיו דנו: האם התורה היא זרם של חיים המחיה את כל מהותנו או שמא אין היא אלא מערכת מסגרתית פורמלית שאנו כיהודים "דתיים" פשוט מקיימים אותה?

במהלך הלימוד התבטאה אחת המשתתפות, בחורה רצינית שאותה אני מכירה אישית, כי היא מרגישה "כאורחת בעולמה של תורה".

ביטוי זה "תפס" אותי. הוא ליווה אותי לאורך החג כולו וממשיך ללוות אותי עד עתה. אודה – הוא כואב לי, מאוד.

מה משמעות ההרגשה שאני "אורחת"? הרי אורח הוא מי שמבקר בבית שאינו ביתו; הוא רק "קופץ אליו" לביקור ארעי מזדמן. האם אנו אורחים בעולמה של תורה?! להבנתי הדלה, התורה צריכה להיות ביתנו במובן העמוק והמשמעותי ביותר.

יתרה מזאת. השאלה העיקרית אינה אם אנו זוכים לחוש כך, אלא בעיקר אם קיימת בתוכנו שאיפה לכך! האם אנו לפחות שואפים לחיים שמהותם תורה? האם אנו כמהים לבנות חיים שבהם התורה היא באמת ביתנו, על כל המשתמע מכך?

חג השבועות בפתח. לפניו ימי ההגבלה וההתכוננות, שנועדו גם לנו, היום. בהיבטי על חג השבועות הקרב אני מהרהרת בחג של השנה שעברה. איני יודעת כיצד עבר עליכם חג מתן תורה האחרון, אך אשמח לשתף במחשבות המלוות אותי מאז ושאתן אכנס לחג השבועות השנה. אודה, לאורך החג כולו (בין הארוחות, האורחים ועוגות הגבינה...) הייתי עסוקה בהרהורים על מקומה של התורה בחיינו האישיים ובחיינו הכלליים, ובפרט – מקומה בחיינו כמחנכים וכחורים. ומעשה שהיה כך היה.

בליל החג זכיתי להעביר שיעור לנשים צעירות, חלקן בוגרות אולפנה. השיעור עסק במקומה של התורה בחיינו. פתחנו בעיון בחלק מתיאורו הנפלא של הרב סולובייצ'יק במאמרו "וביקשתם משם". הגרי"ד מתאר בדבריו את תחושתו, שיש לו קשר אישי עמוק עם הרמב"ם. בל נשכח לרגע, פער של 700 שנה מפריד בין שניהם...

הרב סולובייצ'יק מיטיב לתאר את החיות ואת החיוניות שהוא חש בלומדו תורה עד להרגשה הכנה כאילו,

היחס ביננו הוא אישי: הרמב"ם מימיני, רבנו תם משמאלי, רש"י יושב בראש ומפרש, רבנו תם מקשה, הרמב"ם פוסק, הראב"ד משיג. כולם הם בחדרי הקטן, יושבים סביב לשולחני. המה מביטים עלי בחיבה, משתעשעים עימי בסברא ובגמרא, מעודדים ומחזקים אותי כאב (מתוך מאמרו "ובקשתם משם").

בפועל, דומני שרובנו (ואני בכללותם) עודנו רחוקים מהשגת תיאורו האידיאלי של הרב סולובייצ'יק. אך שאלת השאלות שעלינו להציב לעצמנו וגם לתלמידינו היא: האם חיים כאלה, שהתורה מהותם, הם אידיאל עבורנו? האם הם ערך עליון שאליו אנו שואפים ולקראתו צועדים?

נכון, הציבור הדתי-לאומי מתאפיין בכך שהוא אווז בכול. לכתחילה הוא מחבר בין קודש לחול ובין תורה לעבודה. אנו משתלבים בפוליטיקה, בצבא, בכלכלה ובתקשורת, ובכך אנו צועדים בעקבי הראי"ה זצ"ל שראה בטיפוח כל אלו ועוד, חלק מתהליך התחייה של עם ישראל בארצו. זאת ברוח דברי חז"ל כי "כל האומר אין לי אלא תורה גם תורה אין לו" (יבמות קט ע"ב).

אך הבסיס שעליו יש ליצוק את הבניין כולו הוא התורה. היא אמורה להיות נשמת אפנו ומקור פועלנו.

נדמה כי חג השבועות, חג מתן תורה, צריך לשמש גם זמן ומקום כדי שנברר בקרבנו בכנות את הסוגיה הזו. שנזכור כי על אף העשייה הברוכה בכל תחומי החיים (כולל חינוך או חסד!) – מקור הכול היא התורה; היא ביתנו העמוק והמשמעותי ביותר; היא זרם החיים המפיח חיות בכל מהותנו. גם אם חשים אנו כי התרחקנו קמעא עקב השתלבותנו בעולם החולין – היא היא המקור, היא הבית שממנו יוצאים ואליו שבים, הבית המלווה אותנו לא רק כשלומדים תורה, אלא גם כשחיים אותה.

את השאיפות הללו לקחתי איתי באופן אישי מחג השבועות שעבר: שלא נהיה כאורחים, כמבקרים בלבד; שנעמול לפתח עמדה נפשית של שייכות וניקה; שחיינו לא יהיו חיי חולין שיש בהם לעתים נגיעות של קודש, אלא חיים שמהותם קודש ואותם מתרגמים לחיי המעשה.

מגמה זו היא בעיניי מטרת חיים. גם אם לא נגשים אותה במלואה עלינו להציבה כשאיפתנו.

רק מתוך בירור פנימי ואישי זה נוכל לצאת החוצה אל תלמידינו ואל ילדינו.

כך נזכה בעז"ה לגדל דור שהתורה היא ביתו.

מכוחה הוא יוצא ואליה הוא שב,

ותמיד – דעתו עליה.¹

*****

- א. האם אתם שותפים למסקנתה של שולמית כי רבים מתוכנו חשים כ"אורחים" בעולם התורה, על כל המשתמע מכך?
- ב. אם כן, מה הסיבה או הסיבות להתפתחותה של תחושה זו, אצל בניו ובנותיו של ציבור הרוצה להציב את התורה במרכז? האם זו בעיה נקודתית? תוצאה של טעות חינוכית עקרונית?
- ג. מה עושים...?

הקב"ה נותן תורה. השאלה היא אם אנו עמלים לקבלה...

1. ניתן לעשות מנוי אישי (ללא עלות) על דפי "בעין חינוכית". נא לפנות לשרון: sharonz@orot.ac.il.
2. מי שמוכנה לשתף את כלל הבנות במחשבות בתחומי חינוך וחיים המתאימות לרוח של "בעין חינוכית", מוזמנת לשלחן אליי: vyg8@zahav.net.il.
3. נשמח אם תפיצו את הדברים הלאה, למשפחה ולחברים מחוץ למכללה.

1 כשירו הנפלא של אהרון רזאל, שמקורו בהקדמתו של בעל החכמת אדם לספרו: "כי בנסיעתי לדרך – דעתי עליה, ובישיבתי בחנות – דעתי עליה, אפילו בשעת משא ומתן – דעתי עליה, על התורה הקדושה – דעתי עליה".